

ירושלים

29.7.48

ההנהגה העברית, שקבעה לה כחוק בל יעבור את "האוריינט-ציה" על ארגון האומות המאוחדות והגויים יודעים את זאת. אולם בכל זאת לא דבר פשוט הוא לומר לצבא כובש: "עזוב את היקר מכל יקר; עזוב את אשר כבשת והחזקת בדמים רבים ובמאמצים עליונים והשקף מרחוק במצעד הנצחון של "הכובש" עבדאללה"... קיימת גם אפשרות של התמרדות. יתכן כי זאת הפעם תהיה הממשלה הזמנית נאלצת — בגלל סבות פנימיות — להמרות את פי האו"ם הקדוש ולכפות את התכנית. אף זה לא יהיה פשוט, בזמן ששום כוח "בינלאומי" לא ימצא עוד בהרי יהודה.

מצב אחר לגמרי ייווצר עם "פירוזה" של ירושלים. הכוחות העברים יצאו, או ייעלמו. במקומם יבוא "צבא ברנדוט". אלפי חיילים מושיבים, אמריקאיים, צרפתיים ובלגים ישמרו על "החוק והסדר" ארגון האומות המאוחדות כביכול ישלוט בירושלים, ואם המוסד העליון של הארגון הבינלאומי יחליט, למען השלום, למען התרבות ולמען הנצרות, להפקיד את ירושלים בידי המלך רב החסד, לא תהא זו אלא העברה מיד ליד. "בעל בית" אחד מוסר ל"בעל בית" שני, ובעל הבית האמיתי — ימחה כדרכו.

שרי הקריה יכולים למנוע את כל הסכנות הללו ע"י מעשה, שכל העם מתפלל לו: ע"י מתן תוקף חוקי לזכות ההיסטורית הקדושה מכל קדוש ולמצב הקיים. ירושלים היא הקריה, כשם שה' הוא האלהים. מבחינה צבאית לא יסכנו דבר בהכרזה זו ובמעשה זה. האויב כבר שמע אפילו מפי מר שלתיאל, ש"תכניתנו היא לכבוש את ירושלים כולה". אמנם, עוד לפני שמונה חדשים לעג רבו של הבריגדיר — רבו הפוליטי והצבאי כאחד — "לחמומי המח" המדברים על כיבושה של ירושלים. בן-גוריון לעג אז ואף איים. כמנהגו. אבל בינתיים השתנו הרבה דברים ומה שלא יעשה שכלו של שר הבטחון, יעשה בבטחון הזמן. וגם זו לטובה. לא עוד "חמומי המח", אלא המח הקריר של הש"י מדבר על "כיבושה של ירושלים".

כך או אחרת, האויב שמע את ההצהרה "הקיצונית". ואם יהיה בכוחו לאסור עלינו מלחמה, הוא יתקיף בלאו הכי. אלא האמת היא, כי אין עוד בכוחו לכבוש את ירושלים. נהפוך הוא. יכולנו לכבוש את ירושלים כולה, אלמלא תכניותיו המסתוריות של שלתיאל, בעשרת ימי המלחמה האחרונים. ונוכל לכבוש אותה בכל מערכה שתתחדש.

גם מבחינה מדינית אין כל סיכון בהפיכת ירושלים מ"שטח כבוש" — מה רב ומר הוא הלעג במושג "ירושלים הכבושה"! — לשטח רבונות עברית, לעיר הבירה של מדינת ישראל. אמנם היה היתה החלטה על משטר בינלאומי בירושלים, אבל היא בוטלה למעשה, ואף להלכה. מועצת הנאמנות, שהוטל עליה לקבוע את המשטר הבינלאומי, דחתה sine die את דיוניה. במועצת הבטחון הודיע הנציג האמריקאי — המושך "ברוב המכני" — כי ההחלטה על שלטון האו"ם בירושלים אין עוד כחה יפה. החלטה זו, אמר שליחה של וושינגטון, היתה קשורה בהחלטת ה-29 לנובמבר על חלוקת ארץ-ישראל, אולם מאחר שההחלטה בשלמותה עומדת לדיון מחדש, אין עוד לדבר על משטר מסוים שבביל ירושלים. כל עוד... ודל. ומעל הכל: אותו ברנדוט, שבא בשליחות האו"ם, לא בוש להפוך את הקערה על פיה ולהציע, שירושלים תימסר לשלטונו של עבדאללה. ברנדוט, המדבר בשם ארגון האומות המאוחדות, לא חשש, למען מזימותיו, לא להתחשב בהחלטה שבוטלה. הנחוש אנחנו? האם ממשלת ישראל הזמנית רוצה דוקא להיות יותר "או"מית" מן האו"ם עצמו?

ירושלים מצפה, וברוכים בניה, שמנעו ומנעים את הפקדתה בידי צר ואויב.

פירוזה של ירושלים הוא, קודם כל, תרמית. גם אם ירושלים תפורז להלכה, היא לא תפורז למעשה. ביום, בו ברנדוט יכריז, כי תמו "לוחמים" בירושלים, יהיו בעיר ובסביבתה נושאי נשק לרוב ונשק למכביר.

מן הצד הערבי לא יהיה צורך, אלא בהזנה קלה של העמ"ד. דות, ולא של כולן. הלגיון הערבי "יסוג" מן העיר העתיקה ומשייך-ג'ראח בכוח לראמאללה ויתבסס במרחק של רגעים מספר נסיעה מעמדותיו הנוכחיות. המצרים "יסוגו" מעבר לבית-לחם, אם בית-לחם תיכלל בשטח המפורז — דבר, שיוחנה, בודאי, ב"פירוזן" של נקודות עבריות בסביבת הבירה. התותחים הכבדים, הניצבים בבני-סמואל יישארו במקומם. הם יוסיפו לאיים על לב העיר. ככלל תוסיף הארטילריה הערבית, המרחיקה-קלוע, להתקיף את ירושלים ולאיים על תושביה העברים.

מן הצד היהודי יהיה צורך בנסיגה ממש. הכוחות העבריים ניצבים מול העמדות הערביות ומאיימים עליהן. העיר העתיקה היא למעשה עיר נצורה שאין לה סכויים לעמוד בפני הסתערות מתוכנת כהלכה ומוכנה כדבעי. יהיה צורך לנטוש את כל העמדות הללו. יהיה צורך לעזוב את מרכז העיר — ולסגת. לאן? ודאי, גם הכוחות העברים לא ירחיקו לכת בנסיגה, שיכפה עליהם "השוודי המעופף". אם לא ינתן להם להאחו במוצא, הם יתבססו במעלה-החמישה, או בקרית ענבים.

טבעת פלדה תוקם איפוא סביב העיר "הפרוזה". ובתוככי ירושלים — העתיקה והחדשה — יחזיקו שני הצדדים כלי נשק רבים: אם לא בגלוי, הרי מתחת לפני השטח. בקיצור תרמית. אחת מאותן התרמיות הבינלאומיות, שהכל יודעים את טיבן והכל מעמידים פנים, כאילו אין בהן, אלא אמת צרופה...

שקר "הפירוז" נותן, כמוכן, יתרון צבאי לשכירי בריטניה. בעוד יהודי ירושלים יוסיפו להמצא בטווח התותחים הערבים, לא יגיעו המרגמות והתותחים העברים לעמדות האויב. התקפת פתע בוגדנית לא תבוא מעולם מן הצד היהודי — התקפות כאלו מסוגלים שליטינו להכין ולבצע נגד בשר מבושר; ביחס לגויים ישמרו על כל תג. וסייג של "הפוגה" "פירוז" — אך מן הצד הערבי-ערבי עלולה לבוא כל רגע. התקפת גמל הפנינים, ואז לא קל ולא פשוט יהיה לעצור את האויב המסתער, אם בכלל יספיקו לעצרו. המרחקים הם קטנים. המוקד שים והמעצורים האמיתיים, הבולמים הסתערות, יורחקו. מתחת לפני האדמה אפשר להחזיק נשק ואפילו נשק משובה. משוריינים וטנקים אי-אפשר להחזיק במרתף, אם האויב יבחר את הרגע המתאים לו לזינוק, עלולה ירושלים "הפרוזה" ליפול בטרם הניבעל, המכונה שלתיאל, יתעורר מתדהמתו.

הפירוז המדומה של ירושלים נותן למחנה האויבים גם יתרון פוליטי עצום. הפירוז אינו, כידוע, "המטרה הסופית" של ברנדוט ושולחיו. הוא רק שלב. המטרה היא — מסירת העיר לידי נציג התרבות המערבית ומגן הנצרות — עבדאללה. תכנית זו הוצעה לממשלת ישראל הזמנית ונדחתה. אולם ברנ"דוט איננו, כמו ליסיצקי, "ציילן גלמוד". מאחורי המתווך עומד משהו, ואותו "משהו", אם ירצה, יכול גם יכול להשיג רוב של שני שלישים במליאת ארגון האומות המאוחדות למען תכנית, שנדחתה, אולי בדלית ברירה, ע"י הממשלה הזמנית.

בספטמבר מתכנסת מליאת האו"ם. אם בזמן, שהיא תשב על מדוכת ארץ-ישראל, יעמדו כוחות עבריים מזוינים על הר-ציון ובפגא"ם ובכל שאר העמדות, ההופכות את הצירים של העיר לנצורים, יקשה אפילו על "הרוב המכני" בלייק-סאכסס (או בפריס) לקבל החלטה פרדוכסלית, שלפיה יש למסור עיר, שהיא עברית הן באוכלוסייה והן בחילותיה, לידי אויב מובס. אמנם רבה היא קדושת ההחלטה של או"ם בעיני